

GRUNDLÓG ELLA STÝRISSKIPAN:

AVGERÐIN FEL

Komandi ár skal fólkaatkvøða vera um stjórnarskipan, og samgongan stendur í hesum døgum fyri avbjóðingini at finna semju flokkana millum um orðingina av endaliga uppskotinum. Hví skulu vit hava eina stjórnarskipan, hvørjar eru grundleggjandi ósemjurnar, og skal stjórnarskipanin vera oman fyri donsku grundlógina?

BRANDUR MORTENSEN NOLSØE

Í hesum døgum verður stjórnarskipan fyrireikað at leggja fyri Føroya fólk á fólkaatkvøðu næsta ár. Forðingin, eins og áður, er at finna semju flokkana millum, tá ræður um at orða stjórnarskipanina.

Lidna uppskotið, ið varð lagt fyri tingið í 2006, strandaði av grundleggjandi ósemjum um loysing og samband. Síðani varð ein roynd gjørd í 2011, men hóast meiriluta í táverandi grein 25 nevnd, fall eisini tað stjórnarskipanaruppskotið burtur, tí Tjóðveldi vildi ikki góðtaka, at stjórnarskipanin virdi galdandi stjórnarrættarlígu sáttmálar og avtalur, og við tí eisini rúminum at tulka orðingina soleiðis, at Føroyar viðurkenna grundlógina og danskt yvirvald.

Sambært samgonguskjalinum, ið varð undirskrivað fyri einum ári síðani, skal nýggja stjórnarskipanin staðfesta, at »Føroya fólk hevur valdið í Føroyum. Lógin skal staðfesta og útgreina sjálvsavgerðarrætt Føroya fólks, herundir at allur rættur at avgera framtíðar ríkisrættarstöðu Føroya er hjá Føroya fólk. Eisini skal

stjórnarskipanin áseta Føroya fólkaræðisliga stýrisslag eins og rættindi og skyldur borgaranna, tá ið tað snýr seg um javnrættindi, persónligt frælsi, rætt til menning, sosiala trygd, rættartrygd, arbeiði og vinnu og rætt til innløgu og gagnnýtslu av felags tilfeingi«.

Í samrøðu við Kringvarpið tann 20. august 2016 staðfesti løgmaður, sum stendur á odda fyri samráðingunum, at ósemjan um endaligu orðingarnar í komandi stjórnarskipanaruppskoti snýr seg um grundleggjandi tvídráttin um loysing og samband og serliga, hvussu Føroyar skulu verða lýstar stjórnarrættarlíga.

Eins og í 2011 samráðast flokkarnir dúgliga um, hvørt stjórnarskipanin skal virða sáttmálar og avtalur, eitt nú donsku grundlógina. Løgmaður gjørdi áður nevnda 20. august í Kringvarpinum greitt, at málsetningurin var at broyta formálið (præambilin) soleiðis, at ikki bara Tjóðveldi kundi taka undir við tí. Hinir flokkarnir góðtaka, at vit eru í felagsskapi við Danmark. Skal so semja røkkast tvørtur um allar flokkarnar um eina orðing, letur til, at avgerð skal verða tikin um, hvørt stjórnarskipanin skal standa oman fyri donsku grundlógina ella ikki.

Fyrr í vikuni avdúkaði løgmaður tó fyri Kringvarpinum, at hóast hann kýtir seg fyri at fáa so breiða semju sum til ber, er hann til reiðar at senda uppskotið til fólkaatkvøðu, uttan at hava allar flokkarnar við, gerst stóðan av prinsipiellum ávum ógjørlig.

Eitt samleikaskjal

Danska grundlógin er fyri danir

ímyndin av tí, ið danskt er. Men hon hevur í grundini ongan týðning fyri Føroyar. Tí hava føroyingar í veruleikanum einki felagskjal, sum staðfestir virðini hjá føroyingum.

Sjúrður Skaale, fólkatingsmaður, sigur í samrøðu við Sosialin, at danska grundlógin lýsir danska ríkið sum ein eindarstat, og er hon tí ikki í tráð við veruleikan.

– Ein eindarstat kann ikki seta tiltøk í verk ímóti sær sjálvum. Tí hongur tað ikki saman, tá danir vilja forða føroyingum í at fylgja sínum egnu málum. Grundin til, at ríkisfelagsskapurin hevur riggað higartil er, at ein er sloppin at fremja egin mál og samstundis at leggja donsku grundlógina til síðis, sigur Sjúrður Skaale og nevnið heimastýrslógina sum dømi um,